

Frigjøringen 1945

De tyske styrkene kapitulerte den 8. mai 1945. Men det var ikke dermed fritt fram for hjemmestyrkene å overta de tyske

fortene på Tjøme.

I hjemmestyrkenes egne arkiver kan vi lese om situasjonen dagen etter at landet ble fritt, nemlig onsdag morgen den 9. mai 1945.

Hjemmestyrkenes polititropper er i virksomhet både på Nøtterøy og Tjøme.

Toråsfort er samleplass for tyskerne som var stasjonert på Tjøme. Symbolsk overtakelse kunne komme på tale denne dagen.

Måkerøy fort er samleplass for tyskere som senere skal ta opp landminer både på Nøtterøy og Tjøme.

Fortene er under dobbelt tysk vakt ved inngangen og skal i det hele tatt ikke røres av hjemmestyrkene eller Mil.org.

Men det gikk ikke så lang tid før norske hjemmestyrker kunne overta fortene og heise det norske flagget. Tyskerne hadde ikke utført noen sabotasjehandlinger, og både kanoner, bygninger og utstyr sto intakt.

Riktignok måtte en del tyskere bli igjen utover sommeren 1945. Noen for å kunne innføre norsk og engelsk personell i bruk av tysk utstyr, mens de fleste tyskere, som da var krigsfanger, skulle inngå i mineryddingen som var lite populær. Men dette arbeidet måtte gjøres raskt. Blant annet hadde ei ku gått i lufta etter frigjøringen like nord for Torås fort. Det ble satt inn store krefter på å fjerne enhver mine før sommeren var over. Tyskerne kalte denne tjenesten for "HIMMEL- FAHRTSKOMMANDO", og det med rette, for det gikk flere liv tapt under dette arbeidet.

farlig som mineryddingen, men det var slitsomt. Mye av både piggråd og annet ex-tysk materiell ble dumpet på sjøen denne fredssommeren. En enkel måte å løse problemet på. Det ble også dumpet ammunisjon og sprengstoff på samme måte.

Den tyske kystartilleristen Heip fortalt at han fulgte spent med på utviklingen de siste dagene før freden. Alle skjønte hvordan det ville gå, og flere av hans kamerater hadde pakket sakene sine i ryggsekker allerede flere dager før freden.

Da den 8. mai 1945 endelig kom, var dette også til glede for de tyske soldatene, som nå endelig skulle få reise hjem. Men det ble ikke åpnet noen porter, og det ble ingen springende soldater mot Tønsberg. Alt foregikk fremdeles etter tysk orden, med oppstilling og appell.

Heip fortalte at det hersket stor forvirring blant soldatene om hva de skulle gjøre utover dagen den 8. mai 1945, og beskjeder kom og gikk fra befalet. Utpå dagen ble Heip imidlertid lastet opp på lastepanet på en bil, og kjørt sammen med andre soldater fra Håøya til Måkerøy. Han ble noen dager på Måkerøy, hvor han fikk god mat og hvile, deretter ble han transportert til Horten. Derfra gikk turen videre til en samleleir utenfor Oslo. Her ble Heip i cirka to uker, før han igjen kom tilbake til Vestfold. Denne gangen havnet han i Larviksdistriktet, og ble med på opprydningsarbeid. Han ble sendt hjem til Tyskland i september 1945.

Tyske soldater fra MAA 501 på Bolærne i den upopulære mineryddingstjenesten, eller "Himmelfahrtskommandoen", som tyskerne selv kalte den. (Foto: Utlånt av Ole Bekkevart